

Cultuurnota &

Uitvoeringsagenda

2021-2024

Inhoud

Voorwoord.....	3
1. Inleiding	4
1.1 Werkwijze en uitwerking.....	4
1.2 Leeswijzer	4
2. Achtergrond en kaders cultuurbeleid.....	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Missie en visie cultuurbeleid	6
2.3 Samenwerking in de dorpen.....	7
2.4 Samenwerking met het culturele veld	8
2.5 Rol en taken gemeente.....	8
2.6 Amateurverenigingen	9
2.7 Vrijwilligers	10
2.8 Accommodaties	10
2.9 Kaders voor cultuurbeleid	11
2.10 Cultuurplanperiode	12
3. Schone Kunsten	13
3.1 Muziek	13
3.2 Toneel en Dans	14
3.3 Beeldende Kunst.....	16
4. Andere culturele activiteiten.....	18
4.1 Musea	18
4.2 Bibliotheken.....	19
4.3 Cultuureducatie	21
4.4 Erfgoed	23
4.5 Jongerencultuur.....	23
4.6 Festivals	25
5. Uitvoering en financiën	26
5.1 Samen werken aan de uitvoering.....	26
5.2 Financiële toegankelijkheid voor iedereen	28
5.3 Cultuursubsidies	28
5.4 Cultuurbudget.....	29
Bijlagen	31

Voorwoord

Met veel genoegen kijk ik terug op de afgelopen periode, waarin de hier voorliggende 1e cultuurnota van gemeente Hoeksche Waard tot stand is gekomen. Samen met de projectleiders van de Creatie Krachtcentrale hebben we het afgelopen jaar heel veel mensen uit het culturele veld gesproken. Het is echt te weinig bekend en gewaardeerd hoe ongelooflijk veel mensen, culturele ondernemers en verenigingen in onze gemeente actief betrokken zijn bij allerlei vormen kunst en cultuur. Ik ben hierdoor opnieuw verrast en ik heb genoten van de verhalen, reacties en bijdragen.

In de verschillende bijeenkomsten zijn natuurlijk ook de nodige zorgen geuit. Over de mogelijkheden om cultureel actief te zijn, het gebrek aan financiële ondersteuning en het ontbreken van goede accommodaties. De doelstelling van ons beleid in deze 1e cultuurnota van onze gemeente Hoeksche Waard is om de basis op orde te brengen. Dit zal in een cultuurplanperiode van vier jaar nog niet volledig lukken, maar we willen met elkaar een stevig fundament leggen. Ook in de gemeenteraad is hier breed draagvlak voor. Al gedurende het cultuurdebat -georganiseerd door Dok-C voorafgaande aan de gemeenteraadsverkiezingen in november 2018- werd dit door alle partijen onderschreven. Ik ben er oprecht gelukkig mee dat dit brede draagvlak gedurende het verdere proces is gebleven. In dit proces heeft de gemeenteraad - ook voor de 1e keer - op basis van een discussienota de kaders gesteld voor het beleid. Ik dank alle gemeenteraadsleden voor hun constructieve bijdragen. Ook wil ik hier de verschillende betrokken ambtenaren bedanken, die er in geslaagd zijn om deze kaders te vertalen naar bruikbare voorstellen, zoals die in deze nota zijn opgenomen.

Van Lucebert is het bekende citaat "Alles van waarde is weerloos." Dat geldt ook voor kunst en cultuur. Negatieve woorden, waarmee het belang wordt gebagatelliseerd of het culturele veld wordt weggezet als subsidieslurpers zijn buitengewoon schadelijk voor de sector en weerspiegelen een gebrek aan beschaving. Wijlen Wim Kok heeft gezegd: "Kunst biedt uitkomst, omdat het daarin niet gaat om de waan van de dag, maar om schoonheid en verbeelding." Laten we dat voor ogen houden, ook in tijden dat niets vanzelfsprekend meer is.

Harry van Waveren
Wethouder Cultuur

Werk Cas Schook

1. Inleiding

1.1 Werkwijze en uitwerking

Op 1 januari 2019 was de samenvoeging van de gemeenten Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Oud-Beijerland en Strijen tot de gemeente Hoeksche Waard een feit. Iedere gemeente kende een eigen vorm van cultuurbeleid. De vijf voormalige gemeenten hadden ieder eigen accommodaties, verenigingen, netwerken en subsidieregelingen.

De gemeente Hoeksche Waard heeft besloten om voor cultuur, als één van de eerste van de maatschappelijke domeinen, nieuw beleid op te stellen. Als voorloper daarvan werd in voorjaar 2019 het Erfgoedbeleid vastgesteld. Cultuur en erfgoed zijn beleidsthema's die een grote samenhang kennen. Waar het vastgestelde erfgoedbeleid voornamelijk een ruimtelijk karakter kent, wordt in dit beleid de waarde van erfgoed voor de sociale identiteit van de Hoeksche Waard als aandachtspunt meegenomen.

Bij de start van het ontwikkelen van het cultuurbeleid hebben we gemerkt dat de netwerken en relaties tussen voormalige gemeenten en het culturele veld sinds de fusie in kwaliteit zijn teruggelopen. Dit komt mede doordat gemeente-medewerkers met kennis van deze netwerken zijn vertrokken. Daarnaast is nog niet alle informatie uit de voormalige gemeenten effectief met elkaar verbonden. Binnen de nieuwe gemeente is er daardoor nog geen nieuw 'collectief geheugen' ontstaan. Daarom willen we dat het cultuurbeleid voor de periode 2021-2024 minstens een inventariserend karakter heeft. Daarnaast sprak de gemeente de wens uit dat de nieuwe cultuurnota meehelpt het collectieve geheugen op eilandniveau op te bouwen.

Om deze reden is de beleidsnota voor de cultuurplanperiode 2021-2024 opgedeeld in twee delen:

1. Hoeksche Waard cultuur waard, deel 1: inventarisatie cultuurplanperiode 2021-2024 (december 2019) en Hoeksche Waard cultuur waard, Bijlage gespreksverslagen inventarisatie (december 2019).
2. Hoeksche Waard cultuur waard, deel 2: cultuurbeleid cultuurplanperiode 2021-2024 (mei 2020).

1.2 Leeswijzer

De achtergronden, missie/visie en uitgangspunten voor het cultuurbeleid van de Hoeksche Waard, staan beschreven in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 komen de schone kunsten aan bod. Per keten wordt de visie beschreven en is er een vertaling vanuit de inventarisatie naar beleidsdoelen gegeven.

In hoofdstuk 4 beschrijven we de overige culturele activiteiten. Hierbij gebruiken we dezelfde indeling: visie op het onderdeel en een uitwerking in concrete beleidsdoelen. In hoofdstuk 5 komen tot slot de financiën en de uitvoering aan bod. Tot slot treft u een aantal bijlagen aan, waarvan bijlage 1 de uitvoeringsagenda 2021-2024 is die bij deze Cultuurnota hoort.

2. Achtergrond en kaders cultuurbeleid

2.1 Inleiding

Als basis voor de ontwikkeling van het cultuurbeleid werden als uitgangspunten genomen:

- het college-akkoord Samen meer Waard, Hoofdlijnenakkoord 2019-2022;
- Startnotitie Kunst- en cultuurbeleid, gemeente Hoeksche Waard, 2019 04-27;
- Omgevingsvisie Hoeksche Waard, Waardmakersteam Kunst & Cultuur, Definitieve versie mei 2019.

Daarnaast zijn beleidsnota's uit andere dan het cultuurdomein in de Hoeksche Waard geraadpleegd. Een lijst met geraadpleegde literatuur is opgenomen als bijlage 2 bij deze nota.

Om te komen tot een gedragen cultuurvisie en cultuurnota zijn daarnaast vanaf medio 2019 dorpsgesprekken, interviews en ketengesprekken gevoerd met een groot aantal organisaties, verenigingen, makers en andere partijen uit het Hoeksche Waardse culturele veld. Ook is de gemeenteraad bevraagd en is een openbare bijeenkomst ter afsluiting van de inventarisatiefase gehouden. Hierdoor konden meer dan 350 cultuurbeoefenaars, -liefhebbers en belanghebbers hun mening geven. Op deze wijze gaven wij invulling aan de behoefte aan een cultuurbeleid “voor en door het veld en de gebruikers”.

De resultaten van de gevraagde inventarisatie werden samen met de gespreksverslagen opgenomen in de rapporten:

- Hoeksche Waard cultuur waard, Cultuurbeleid deel 1: inventarisatie cultuurplanperiode 2021-2024 (december 2019).
- Hoeksche Waard cultuurwaard Bijlage gespreksverslagen inventarisatie (december 2019).

Het cultuurbeleid met een uitvoeringsagenda leggen wij vast in dit deel 2. Voor de ontwikkeling hiervan is ook geput uit de oogst uit bovenstaande gesprekken. Waar nodig werd op onderdelen aanvullend gesproken met organisaties en gemeentelijke afdelingen en is opnieuw het culturele veld geconsulteerd in een openbare bijeenkomst. Uit deze gesprekken en uit de geraadpleegde literatuur zijn onderwerpen gehaald die belangrijk zijn voor het nieuwe cultuurbeleid. Aan de gemeenteraad is vervolgens gevraagd om kaders voor het nieuwe cultuurbeleid op te stellen. De uitgangspunten zijn in de vergadering van 3 maart 2020 vastgesteld.

In dit hoofdstuk beschrijven we hierboven genoemde achtergronden en kaders voor het nieuwe cultuurbeleid.

2.2 Missie en visie cultuurbeleid

Er bestaan veel definities van cultuur. Een algemene definitie staat op *Wikipedia*: “In brede zin duidt cultuur alles aan wat een samenleving voortbrengt en overdraagt, zowel materieel als immaterieel. In enge zin is cultuur een ambacht, kunst, religie en wetenschap (zoals literatuur, architectuur), gewoonten en gebruiken in een gebied, de kleding, vrijetijdsbesteding, voedselvoorziening, etc.”.

Intrinsieke waarde van cultuur

Wat is de waarde van cultuur voor een samenleving? De minister van OCW verwoordde het in haar brief aan de Tweede Kamer ‘Cultuur in een open samenleving’ op 12 maart 2018 aldus:

“Cultuur heeft in de eerste plaats een eigen, intrinsieke waarde. Als uiting van allerdiepste gedachten of zielenroerselen, van schoonheid en verfijning, of juist van confrontatie en rauwheid. Daarnaast heeft cultuur ook een belangrijke maatschappelijke functie, als thermometer voor de tijdgeest. Cultuur kan vooruit lopen op de tijdgeest en die (mede)bepalen. Cultuur kan de tijdgeest vangen en ertegenin gaan. Een samenleving met een sterke culturele sector voelt beter aan wat de tijd vraagt dan een samenleving die het zonder die thermometer moet stellen. In onze tijd zijn die maatschappelijke functies van cultuur onmisbaar. Als rationalisering en rendement dominante thema’s zijn in een samenleving, is cultuur als tegenkracht van cruciaal belang”.

Missie cultuurbeleid

Vanuit deze definitie, vanuit de waardebepaling en vanuit de kaders en de uitgangspunten volgt onze missie:

Voor de inwoners van Hoeksche Waard is cultuur een belangrijk onderdeel van de samenleving, net zoals welzijnsactiviteiten, erfgoed, onderwijs, sociaal-culturele activiteiten, sociale activiteiten, toeristische activiteiten, etc. Door middel van deze activiteiten geven de inwoners vorm aan de samenleving; met het ondersteunen deze activiteiten versterkt de gemeente de samenleving. Cultuur is van en voor iedereen. Het is van belang voor kinderen, jongeren, volwassenen en senioren.

Visie cultuurbeleid

In de gesprekken in de inventarisatiefase werd, als vanzelfsprekend, door de meeste gespreks-partners de volgende visies voor het cultuurbeleid geformuleerd:

1. Cultuur is een instrument voor de leefbaarheid in de dorpen.

Cultuur draagt bij aan individuele groei en geeft vorm aan de samenwerking tussen inwoners en de participatie van de inwoners aan de samenleving. Leefbaarheid in de dorpen door de cultuur, zorg, welzijn, (lokale) economie, bibliotheekwerk, verenigingsleven, Erfgoed, jongerenwerk, cultuureducatie en onderwijs.

2. Op dorpsoverstijgend niveau (het eiland Hoeksche Waard) is cultuur een instrument om dorpen met elkaar in contact te brengen, het eiland naar buiten toe zichtbaar te maken en de buitenwereld naar het eiland te brengen.

Bij activiteiten op eilandniveau ligt de nadruk eerder op cultuur- en kunstconsumptie en -productie. Hierbij is sprake van samenwerking tussen andere domeinen zoals grootschaliger economie, citymarketing, onderwijs, toerisme, erfgoed, arbeidsmarktbeleid, verkeer en vervoer, parkeren, etc.

2.3 Samenwerking in de dorpen

Visie op cultuur in de dorpen

De culturele verenigingen en de sociaal-culturele en maatschappelijke organisaties, vormen het cement van de samenleving in de dorpen. Zij organiseren activiteiten die zorgen voor creativiteit en verbinding in de dorpen en brengen inwoners samen en zorgen voor verbondenheid.

De Omgevingsvisie Hoeksche Waard (17 december 2019) geeft als te ontwikkelen waarden voor de dorpen:

- Versterken van de onderscheidende identiteit per dorp.
- Versterken van de gemeenschapszin in het dorp.
- Versterken van de vitaliteit en leefbaarheid per dorp.
- Versterken van de natuurlijke overgang van het dorp naar het landelijk gebied.
- Bedrijvigheid met toegevoegde waarde voor de Hoeksche Waard.
- Sociale cohesie onder bevolking faciliteren.

Het versterken van de sociale en culturele structuur in de dorpen heeft prioriteit binnen het cultuurbeleid. Hierbij gaat het om activiteiten voor onderlinge contacten, een praatje, een cafévoorziening, filmavondjes, zaaltjes voor culturele activiteiten, cursussen, lezingen, kaartclubs, koffieochtenden, etc. in de dorpen. Er is een grijs gebied tussen gewone ontmoetingen tussen inwoners, welzijnsactiviteiten en culturele initiatieven. Een doel binnen het cultuurbeleid is: “Iedereen heeft toegang tot culturele en sociaal culturele activiteiten in het eigen dorp”. Daarbij is het belangrijk om te koesteren wat er al is en te bepalen welke aanpassingen/samenwerkingen opgezet kunnen worden om dit verder te versterken.

De gemeente kan en wil dit niet alleen; juist de lokale organisaties en activiteiten geven vorm aan de samenleving in de dorpen. Echter: deze werken vanuit verschillende sectoren en subsidiestromen. Samenwerking in het aanbieden van activiteiten in de dorpen zit nog niet ‘ingebakken’. Coördinatie en samenwerking ontbreken veelal nog. In sommige gevallen beconcurreren organisaties elkaar. Deze concurrentie komt ook voor binnen een en dezelfde accommodatie.

Versterking van de samenwerking

De samenwerking tussen de organisaties en verenigingen vinden wij heel belangrijk. Om dit te stimuleren willen wij de komende periode een nieuwe benadering onderzoeken en uitwerken. Hierbij is het idee dat organisaties en lokale aanbieders, die in de dorpen activiteiten ontplooiën, in de gelegenheid worden gesteld om gezamenlijk voor ieder dorp een gemeenschappelijk uitvoeringsprogramma te schrijven. De gemeente zal vervolgens subsidies voor dit soort programma's in de dorpen beschikbaar stellen.

Een interessante optie voor deze toekomstige samenwerking tussen culturele en maatschappelijke organisaties in de Hoeksche Waard is een rijkssubsidieregeling bij het Fonds Cultuurparticipatie ‘Samen cultuurmaken verbreden’.¹ Deze regeling stimuleert het culturele en sociale domein om (nog beter) samen te werken en zo cultuurmaken toegankelijker te maken. Tot september 2020 kunnen voor deze regeling subsidieaanvragen worden ingediend.

¹ <https://cultuurparticipatie.nl/subsidie-aanvragen/19/samen-cultuurmaken-verbreden-aanloopregeling>

2.4 Samenwerking met het culturele veld

Visie op samenwerking

De gemeente Hoeksche Waard stelt, zoals gezegd, voor het eerst cultuurbeleid op. Het uitwerken ervan zal tijd kosten en extra inspanningen vragen (denk bijvoorbeeld aan het harmoniseren van subsidies, of het ontwikkelen van festivalbeleid, etc.) De culturele sector is betrokken bij het opstellen van het nieuwe cultuurbeleid en ook bij de vervolgstap is het noodzakelijk dat de culturele sector nauw betrokken blijft. De culturele sector is belangrijk bij het realiseren van het cultuurbeleid.

Deze betrokkenheid kan ingevuld worden door een platform in te stellen dat gesteund en erkend wordt door het culturele veld. In deze komende 4 jaar helpt het platform een sterk fundament te ontwikkelen voor de cultuursector. Aan het eind van de komende cultuurplanperiode kan bekeken worden welke rol het platform kan spelen in de daaropvolgende cultuurplanperiode(s).

Wij zien de volgende taken voor het platform:

- Het bevorderen van de actieve en passieve beoefening van kunst en cultuur in de Hoeksche Waard.
- Het vertegenwoordigen van de amateur-beoefenaars van kunst en cultuur, zowel georganiseerd als niet georganiseerd.
- Het mede positioneren van professionele beoefenaars van kunst en cultuur in de Hoeksche Waard bij regionale activiteiten.
- Het stimuleren van contacten en het uitwisselen van informatie tussen het culturele veld onderling en tussen het culturele veld en het publiek, en o.a. door middel van een website, maandelijkse nieuwsbrieven, sociale media, jaarlijkse cultuurconferentie, lezingen, e.d.
- Het stimuleren van samenwerkingen binnen de culturele sector en tussen de culturele sector en de aanbieders van activiteiten vanuit andere domeinen. We zien hier onder andere kansen voor een betere aansluiting met sport.

Het platform kan bestaan uit vertegenwoordigers van de professionele organisaties in de culturele sector, uit de koepelorganisaties van de amateurverenigingen aangevuld met Stichting Welzijn Hoeksche Waard.

2.5 Rol en taken gemeente

Visie op de rol van de gemeente

In het hoofdlijnenakkoord Samen meer Waard is opgenomen dat de gemeente veel belang hecht aan ruimte voor het maatschappelijk initiatief en maatschappelijk participatie. Dat geldt ook voor de cultuursector. Eigenlijk heeft deze sector een voorsprong omdat hier van oorsprong veel creativiteit en initiatief aanwezig is. De rol van de gemeente is vooral stimulerend en faciliterend:

- Beleid ontwikkelen (samen met de cultuursector) en monitoren.
- Financieel bijdragen.
- Faciliteren (accommodaties, vergunningen).
- Waar nodig de uitvoering van het beleid coördineren en stimuleren.
- De samenwerking tussen de verschillende aanbieders van activiteiten bevorderen.

Vanuit deze rol volgt een aantal belangrijke thema's:

1. In de cultuursector leeft de brede wens om vaste overlegstructuren tussen gemeente en verschillende delen van de cultuursector, en binnen de cultuursector onderling, te faciliteren en effectief in te zetten.
2. Momenteel is het voor inwoners en het culturele veld van Hoeksche Waard onoverzichtelijk wie wat doet en op welk gebied. De gemeente kan stimuleren dat de cultuursector de vele activiteiten op het gebied van cultuureducatie, cultuur, kunst, erfgoed en sociaal-culturele activiteiten inzichtelijk maakt.
3. Aan de gemeente wordt gevraagd in ieder dorp een laagdrempelig betaalbare voorziening te faciliteren, waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en culturele initiatieven een plek kunnen vinden. Hierbij is maatwerk per dorp nodig, waarbij onderzocht kan worden of een regionale podiumvoorziening in een van de dorpen een plek kan vinden. Overigens zullen culturele activiteiten en evenementen zich ook blijven spreiden over diverse gebouwen, die incidenteel een keer voor een uitvoering of voorstelling worden gebruikt. Tenslotte: deze voorzieningen hoeven geen gemeentelijke accommodaties te zijn: het hebben van maatschappelijk vastgoed is voor de gemeente geen doel op zich.
4. De wens bestaat tevens, dat de gemeente de cultuursubsidies, die vanuit de voormalige gemeenten grote verschillen vertonen, op korte termijn harmoniseert.

2.6 Amateurverenigingen

Visie op amateurverenigingen

Amateurverenigingen, met alle daarbij betrokken vrijwilligers, vormen de basis voor het culturele klimaat. Verschillende onderzoeken naar cultuurbeoefening laten in de laatste jaren een stabiel beeld zien. Volgens de Monitor Amateurkunst van het LKCA is sinds 2013 zo'n 40 procent van de Nederlandse bevolking van zes jaar en ouder kunstzinnig en creatief actief in de vrije tijd. Dan gaat het om zo'n 6,4 miljoen Nederlanders. Dit betekent dat in de Hoeksche Waard circa 35.000 inwoners zich bezighouden met een of andere vorm van kunstbeoefening.

Uitdagingen voor de amateurkunst

Voor de amateurkunst ligt een aantal belangrijke uitdagingen:

- De subsidiëring van amateurverenigingen is gebaseerd op de regelingen uit de voormalige dorpen. Er zijn grote verschillen; harmonisatie is nodig.
- Amateurverenigingen willen graag meer activiteiten ontplooien op de scholen, maar vinden daar moeilijk aansluiting. Dit vraagt nauwere betrokkenheid bij de uitvoering van Cultuureducatie met kwaliteit (verder: het CmK) op de scholen.
- Verenigingen zijn niet voldoende op de hoogte van elkaars activiteiten. Ze willen graag meer samenwerken, maar daarvoor ontbreken onder andere inzicht, budget en tijd.
- Er is een groot verschil in huisvestingsmogelijkheden en de daarbij horende kosten voor verenigingen: de ene vereniging heeft een eigen gebouw, de andere repeteert in een onverwarmde kerk. Ook hebben vrijwel alle verenigingen, behoefte aan een voorziening voor de optredens, uitvoeringen. Dit vraagt om verder onderzoek, doordenking en maatregelen in het kader van het gemeentelijk accommodatiebeleid.
- Door stijgende kosten en dalende inkomsten (onder andere veroorzaakt door een teruglopend ledental) staan veel verenigingen in de overlevingsstand. Hierdoor besteden de verenigingen relatief veel inzet op de instandhouding.

2.7 Vrijwilligers

Visie op vrijwilligerswerk

Het vrijwilligerswerk professionaliseert: er worden steeds meer eisen gesteld aan zowel de organisaties als aan de vrijwilligers. Dit betekent dat er meer aandacht komt voor het geven van cursussen en trainingen, dat er gekeken wordt naar startkwalificaties en dat vrijwilligers in voldoende mate gemotiveerd zijn. Daarnaast treedt in toenemende mate flexibilisering op: mensen geven de voorkeur aan kortdurend, concreet en afgebakend vrijwilligerswerk en er is sprake van een verschuiving naar vrijwillige inzet van korte duur of voor eenmalige evenementen of projecten. Ook worden steeds meer vrijwilligers gevraagd in de zorg. Het is nu al moeilijker aan het worden om voor de culturele activiteiten voldoende vrijwilligers te vinden. Het uiteindelijke gevolg is, dat de kosten voor de organisaties die vrijwilligers inzetten stijgen.

Dit alles vraagt om het verder ontwikkelen van vrijwilligersbeleid samen met organisaties. Een belangrijk onderdeel hiervan kan zijn het bevorderen van samenwerking tussen organisaties in de dorpen. . Daarbij leert de praktijk dat veel vrijwilligers worden betrokken door bekenden, het Hoeksche Waardse “ons kent ons”. De dorpsgenoten zijn daarmee erg belangrijk bij het creëren van een nieuw vrijwilligersbestand. Er is op het eiland een vrijwilligerscentrale van Welzijn Hoeksche Waard waarvan de bekendheid nog verder kan groeien. Daarnaast zijn er verschillende initiatieven op verenigingsondersteuning, zoals door de Rabobank. Deze initiatieven geven de verenigingen ondersteuning op kennis en vaardigheden.

We hebben daarbij oog voor de subsidiekansen voor vrijwilligersondersteuning bij instellingen buiten de Hoeksche Waard. De Erfgoedsector vraagt bijvoorbeeld om de educatie van erfgoedvrijwilligers in het cultuurbeleid en in cultuurbudget op te nemen. Erfgoedorganisaties kunnen bij het Mondriaanfonds bijdrage aanvragen voor het professionaliseren van hun vrijwilligers. Er kunnen bijdragen gevraagd worden voor deskundigheidsbevordering, vergroten van diversiteit van de vrijwilligersspoule en voor kosten voor het werven van vrijwilligers.

2.8 Accommodaties

Aan de gemeente (zie ook rol gemeente in 3.5) wordt vanuit de culturele sector gevraagd in elk dorp een laagdrempelige en betaalbare voorziening te faciliteren, waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en culturele initiatieven een plek kunnen vinden. Hierbij is maatwerk per dorp nodig, waarbij onderzocht kan worden of een regionale podiumvoorziening in een van de dorpen een plek kan vinden. Dit hoeven geen gemeentelijke accommodaties te zijn. Overigens zullen culturele activiteiten en evenementen zich ook blijven spreiden over diverse gebouwen, die incidenteel voor een uitvoering of voorstelling worden gebruikt.

Op dit moment worden diverse accommodaties in de dorpen zonder subsidie geëxploiteerd; dit heeft soms tot gevolg dat de prijzen voor zaalhuur, horeca en voorzieningen te hoog zijn voor de aanbieders van activiteiten in de dorpen.

Verder speelt dat in toenemende mate kerken en zorgcentra gebruikt worden voor sociaal-culturele of culturele activiteiten (met bijvoorbeeld in Numansdorp Buitensluis een zorgfunctie + bibliotheek + kleine dorpshuisfunctie, of de Kerk van de Nazarener in Klaaswaal een kerkfunctie + bibliotheek + welzijn + evt. cultuur).

Het ligt tevens voor de hand te kijken naar de vijf jongerencentra van stichting Welzijn Hoeksche Waard en eventueel de accommodaties van de sportverenigingen. Zouden deze accommodaties breder ingezet kunnen worden?

Een behoeftenonderzoek in de dorpen kan helpen om accommodaties aan te sluiten bij de aard en de schaal van het betreffende dorp. De inventarisatie van de huidige accommodaties is als bijlage 3 opgenomen. Voor het toekomstige beheer van dorpshuizen kan ook gedacht worden aan beheer door de inwoners van de dorpen en/of de aanbieders van activiteiten in de dorpen.

Inmiddels is separaat aan deze cultuurnota gestart met het ontwikkelen van een visie op gemeentelijk vastgoed. Onderdeel hiervan is het opstellen van een integraal accommodatieplan om een toekomstvisie van de gemeentelijke accommodaties te bepalen. De basis van het integraal accommodatieplan is: “stenen zijn volgend aan inhoud”. Oftewel de inhoudelijke beleidsdoelstellingen zijn leidend en het vastgoed is daaraan volgend.

2.9 Kaders voor cultuurbeleid

De opbrengsten uit de inventarisatiefase (augustus-december 2019) zijn vastgelegd in de rapportage Hoeksche Waard Cultuur Waard deel 1, inventarisatie cultuurplanperiode 2021-2024 (december 2019). Vanuit deze opbrengsten zijn 11 hoofdlijnen voor het cultuurbeleid gedestilleerd; de gemeenteraad heeft deze op 3 maart 2020² als kaders voor het nieuwe cultuurbeleid vastgesteld.

Kaders voor het cultuurbeleid

1. Cultuurbeleid voor de Hoeksche Waard gaat over een meerjarige aanpak, waarvoor we een termijn van 4 jaar hanteren die we ‘cultuurplanperiode’ noemen. De eerste planperiode beslaat 2021-2024.
2. Structurele- en incidentele subsidies³ zijn goede instrumenten om enerzijds bestaanszekerheid te garanderen en anderzijds ontwikkeling en innovatie van de culturele organisaties te faciliteren. De subsidies worden gekoppeld aan prestaties of activiteiten.
3. De gemeente gaat diverse culturele netwerken actief faciliteren. Hierbij wordt onderzocht of en op welke wijze een cultureel aanjager een verbindende rol en stimulerende rol kan vervullen.
4. In ieder dorp moet een plek voor cultuur zijn, waarbij het niveau van faciliteren nader bepaald kan gaan worden in een nieuw accommodatiebeleid. Een podiumfunctie in de gemeente maakt hier onderdeel van uit.
5. De gemeente gaat door met CmK, waarin het traject Meer Muziek in de Klas wordt opgenomen. Tevens wordt er sterker ingezet op de coördinatie van en verbinding tussen cultuureducatie van binnenscholen naar buitenscholen.
6. Bibliotheekbeleid maakt onderdeel uit van het cultuurbeleid en heeft daarnaast raakvlakken met andere beleidsterreinen. De gemeente onderschrijft de visie van de bibliotheek gericht op leesbevordering en het terugdringen van laaggeletterdheid, Participatie en zelfredzaamheid / digitale (basis)vaardigheden, Persoonlijke ontwikkeling en een Leven Lang Leren. De gemeente wil de bestaande samenwerkingen van de bibliotheken uitbouwen en de expertise van deze organisaties op meer terreinen gaan inzetten. De bibliotheek gaat functioneren als sociaal-culturele marktplaats.
7. De gemeente Hoeksche Waard wil voor de festivals op het eiland een goede infrastructuur ontwikkelen (beleid, locaties en vergunningen).

² Zaaknummer: Z/19/007936, documentnummer: DOC-19222967

³ Terminologie overeenkomstig ASV.

8. De gemeente ziet een belangrijke rol en functie voor de musea in het vertellen van de verhalen uit het verleden van de Hoeksche Waard, waarbij de verbinding wordt gelegd met huidige maatschappelijke vraagstukken. Samen met de musea gaan we dit verder uitwerken, waarbij we nauwere samenwerking tussen de musea willen bevorderen.
9. Gezien de onmiskenbare relatie van gezondheid en welzijn met cultuur is het van groot belang dat onze jeugd- en wijkteams goed aangesloten worden op de culturele basisvoorzieningen. Deze samenwerking is gericht op preventie en het benutten van de mogelijkheden bij de hulp aan kwetsbare mensen.
10. Jongerencultuur verdient meer aandacht in het culturele beleid van de Hoeksche Waard. De gemeente gaat in gesprek met de jongerenraad/-platform om te bespreken hoe dit concreet uitwerking kan krijgen.
11. De gemeente bevordert de toegankelijkheid van kunst- en cultuur initiatieven.

In de hiernavolgende hoofdstukken is bij de verschillende paragrafen van deze kaders uitgegaan.

2.10 Cultuurplanperiode

Een cultuurvisie bestrijkt in het algemeen een lange periode (bijvoorbeeld: 10 jaar). Een cultuurnota geeft daar voor een periode van vier jaar uitwerking aan. Zo'n periode van vier jaar wordt door het Rijk en veel gemeenten gebruikt als handzame kunstenplanperiode waarin concrete uitwerkingen van de visie worden voorgesteld. De eerstvolgende

kunstenplanperiode bij het Rijk is 2021-2024; de ontwikkeling van cultuurbeleid voor Hoeksche Waard sluit daar goed op aan. Omdat het Rijkscultuurbeleid voornamelijk de professionele kunstsector betreft en de cultuursector van Hoeksche Waard veel breder is, noemen we de vierjaarlijkse periode voor Hoeksche Waard een 'cultuurplanperiode'.

Doel cultuurplanperiode 2021-2024

Voor de komende cultuurplanperiode (2021-2024) is het operationele doel van het cultuurbeleid:

De culturele basisvoorzieningen (beleid, regelgeving, accommodaties, financiën) op het eiland te inventariseren, op orde te brengen en met elkaar te verbinden.

3. Schone Kunsten

3.1 Muziek

Visie op muziek

“Waarom is het juist de muziek die van alle kunstvormen zo gemakkelijk de diepste emoties doet opborrelen?” (Robbert Dijkgraaf). Als mensen samen muziek maken vindt er directe interactie plaats, zonder woorden. Samenspelen is de meest intense vorm van communiceren; muziek is de kunstvorm waarmee jonge kinderen het meest mee in aanraking komen. Muziek draagt bij aan de ontwikkeling van sociale, emotionele en cognitieve vaardigheden van de leerlingen - muziek. In het onderwijs heeft een structurele en actieve beoefening van muziek een duidelijk positief effect op leerlingen, de leerprestaties en het tegengaan van schooluitval. Dit krijgt aandacht in hoofdstuk 4.3 cultuureducatie.

Bezig zijn met muziek heeft positieve gevolgen voor alle leeftijdsgroepen. Ook voor ouderen kan muziek een belangrijke rol spelen. Voor amateurmuzikanten, bijvoorbeeld, is het erg zinvol dat zij ook op latere leeftijd actief kunnen blijven in hun vereniging. Het is een hardnekkige mythe dat het geen zin zou hebben om op oudere leeftijd nog een instrument te leren bespelen of in een koor te zingen. Muziekbeoefening heeft daarnaast ook een gunstig effect op de cognitieve en fysieke vermogens van ouderen. Muziek biedt ook een uitgelezen kans om vereenzaming tegen te gaan. Samen musiceren of zingen stimuleert het onderling sociaal contact en zorgt ervoor dat senioren blijvend deel uitmaken van de samenleving. Welzijn Hoeksche Waard kan dit stimuleren.

Het zijn vaak professionele docenten en dirigenten die de begeleiding verzorgen voor de amateur beoefenaars.

Werk Heijblom-fotografie

Harmonie- en fanfareorkesten (HaFaBra)

De Hoeksche Waard staat bekend als het meest muzikale eiland van Nederland, juist omdat er zeker well 12 HaFaBra-orkesten zijn; er is geen eiland met zoveel orkesten. De muziekverenigingen zijn de basis voor het muziekbeleid in de Hoeksche Waard. Vanuit deze basis ontwikkelen zich vele professionele musici, die samen met het verenigingsleven de muzieksector op het eiland verder ontwikkelen. De gemeente Hoeksche Waard zet in op deze lijn van amateur tot professional. Mede daardoor draagt de muzieksector op het eiland bij aan de eigenheid en identiteit van de Hoeksche Waard. Door een jaarlijkse compositieopdracht aan een van de verenigingen te vertrekken geven wij een stimulans aan de artistieke ontwikkeling en willen wij de versterking van de identiteit versterken.

De meeste muziekverenigingen hebben hun eigen gebouw, waar zij repeteren en ook geregeld uitvoeringen geven. Enkele verenigingen huren de accommodatie. De vraagstukken rondom accommodaties tussen de verenigingen mét en zonder eigen gebouw zijn verschillend. Grote orkesten huren nu voor hun uitvoeringen vaaak sporthallen voor circa 800 bezoekers. Kerken zijn vaak niet of minder geschikt voor HaFaBra orkesten. Uitzondering hierop is De Poort in Oud-Beijerland. De muziekverenigingen zijn georganiseerd in de Federatie van Muziekverenigingen Hoeksche Waard. Deze organiseert jaarlijks concoursen. De federatie kan zich verder ontwikkelen als platform. Een bijzonder orkest is het senioren orkest Hoeksche Waard, die voor senioren van het hele eiland de mogelijkheid biedt hun favoriete hobby te blijven beoefenen.

Koren

In de Hoeksche Waard is ook een groot aantal koren met diverse samenstellingen en genres. Koren hebben, in tegenstelling tot muziekverenigingen, geen eigen gebouwen. Er is in de gemeente geen platform van koren. Er zijn veelal professionele dirigenten aan deze koren verbonden.

Muziekschool Hoeksche Waard

De stichting Muziekschool Hoeksche Waard levert een betekenisvolle bijdrage aan het muziekleven op het eiland. Professionele ZZP-ers werken in deze stichting om binnen en buiten school muzieklessen te verzorgen. De muziekschool is daarnaast bezig om samen met vrijwilligers en regionale partners nieuwe netwerken op te starten om de muziekketen te versterken, een levendige muziekschool te creëren en de scholen van structureel muziekonderwijs te voorzien. De kosten om deze netwerken te starten en te onderhouden (overheadkosten) kan de Muziekschool niet volledig zelf dragen. Daarnaast vraagt de positie van de muziekschool in het accommodatiebeleid ook aandacht.

De gemeente waardeert het initiatief tot het vormen van een collectief. Om deze reden nemen wij de Muziekschool Hoeksche Waard mee als partner in Cultuureducatie met Kwaliteit.

De Governance Code Cultuur en de vertaling ervan naar het lokale niveau vragen hierbij de aandacht.

Concerten in de Hoeksche Waard

Naast de uitvoeringen door muziekverenigingen en koren, waarbij geregeld bekende zangers of musici worden uitgenodigd, zijn er ook initiatieven voor het organiseren van concerten. De Concertcommissie Hoeksche Waard legt zich al sinds 1965 toe op het organiseren van bijzondere klassieke concerten. De stichting krijgt hiertoe een subsidie van het Fonds voor de podiumkunsten. De concerten worden uitgevoerd in het historische kerkgebouw in Westmaas.

Beleidsdoelen

1. Platforms van muziekverenigingen en koren, evenals de Muziekschool zijn de belangrijkste partners in een ketenoverleg Muziek. In samenwerking met hen willen wij bezien welke partijen verder – structureel of incidenteel – kunnen aanschuiven bij dit ketenoverleg.
2. Structurele subsidies (instandhouding) worden voor verenigingen geharmoniseerd binnen de kaders van het subsidiebeleid van de gemeente, aangevuld met incidentele (project)subsidies. Hieronder een subsidie voor een compositieopdracht roulerend onder muziekverenigingen op het eiland gedurende de cultuurplanperiode.
3. In het gemeentelijk accommodatiebeleid nemen wij de behoefte aan betaalbare oefenruimtes op.

3.2 Toneel en Dans

Visie op Toneel en Dans

Toneel en Dans zijn toegankelijke manieren van zelfexpressie. Het zijn groepsgerichte activiteiten en dragen daardoor in belangrijke mate bij aan de sociale ontwikkeling van zowel jeugd en jongeren als volwassenen. Aan de receptieve kant bieden theater en dans voor het publiek reflectie op de samenleving.

Toneel en dans bieden beiden fysieke en mentale mogelijkheden voor senioren. Dansen kan bijvoorbeeld een heel gunstig effect hebben op de fysieke ontwikkeling van Parkinsonpatiënten en toneel voor mensen met dementie.

Toneel

Er zijn al decennialang in alle dorpen activiteiten op toneelgebied. De verschillende groepen en initiatieven kennen elkaar wel, maar werken nauwelijks samen aangezien er nog geen noodzaak is om dit te doen. Er worden aan de toneelverenigingen niet veel subsidies verstrekt. Daarnaast zijn er weinig locaties op het eiland waar toneelverenigingen vanzelfsprekend terecht kunnen. Daarom wordt er geregeld voor uitvoeringen uitgeweken naar zalen buiten het eiland. Dat belemmert de deelname. Op het eiland zijn geen oefenruimten met opslagruimten. Er is een behoorlijk aantal amateurspelers, maar ook enkele professionele theatermakers, ook op het terrein van belichting en geluid.

Jongeren maken graag met elkaar theater en improvisatievoorstellingen zijn daarbij populair. Ze willen meer experimenteren en onderzoeken tijdens het theater maken. Het is belangrijk om hen hun gang te laten gaan, zodat er vanzelf iets uitkomt. Jongeren moeten de ruimte krijgen om zelf aan te geven wat ze willen doen. Dat betekent niet dat een vereniging alleen moet doen wat jongeren willen, want het is ook belangrijk om de jeugd in aanraking te brengen met de kwaliteit van de vereniging. Daarnaast werken jongeren ook graag samen met senioren. Om hen te begeleiden is een ervaren regisseur nodig. Het sociale aspect is voor jongeren belangrijk. Deze samenkomsten moeten echter wel georganiseerd worden.

Dans

Dans is op een andere wijze verankerd in het dorpsleven en wordt bij vooral individueel bij dansscholen beoefend. Het eiland kent een groot aantal dansscholen, waar vrijwel alle vormen van dans worden gegeven: klassiek ballet, jazzdans, ballroom, latin, theater, breakdance, musical, body workouts, Zumba, etc. Binnen de amateursdans in de Hoeksche Waard is vooral behoefte aan coördinatie voor gezamenlijke projecten. Vernieuwing vindt plaats onder invloed van bekende dansprogramma's op televisie en de cross-over van verschillende stijlen. Door deze continue vernieuwing hebben dansscholen een grote aantrekkingskracht op kinderen en jongeren.

De dansscholen lijken nog weinig aangesloten bij de overige (podiumkunst)-organisaties. Hier en daar geven dansscholen lessen zowel in het PO en VO, waar danslessen in plaats van gymnastiek worden gegeven. Ook zijn er dansactiviteiten gericht op senioren, een goed bezocht voorbeeld daarvan is "gezellig dansen" in Klaaswaal.

Dansscholen zijn in veel gevallen commercieel georganiseerd. Zij verhouden zich daarmee anders tot de gemeente dan organisaties zonder winstoogmerk.

Beleidsdoelen

1. De gemeente treedt in overleg met toneelverenigingen en dansscholen om te bespreken wat nodig is om te komen tot een zinvol ketenoverleg.
2. In het gemeentelijk accommodatiebeleid onderzoeken we hoe er goed geoutilleerde en betaalbare oefenruimtes met opslagruimtes kunnen komen.
3. In het gemeentelijk accommodatiebeleid zoeken we voor toneel- en dansgezelschappen naar uitvoering ruimten in de vorm van een podiumvoorziening.

3.3 Beeldende Kunst

Visie op Beeldende Kunst

Beeldende kunst en vormgeving brengen zowel menselijke ervaringen en emoties tot uiting, als culturele, sociaal-maatschappelijke of wetenschappelijke vraagstukken. Beeldende kunstenaars en ontwerpers zorgen bij zowel beoefenaars als toeschouwers voor een kritische en onderzoekende mentaliteit. De beeldende kunsten geven inzicht in en betekenis aan ontwikkelingen die zich lokaal, nationaal en wereldwijd afspelen. Beeldende kunsten vormen een niet weg te denken onderdeel van de samenleving.

Huidige situatie

In de Hoeksche Waard is een behoorlijk aantal beeldende kunstenaars actief. De Beeldend Kunst-sector bestaat (voor zover bekend) uit circa 250 kunstenaars. Het gaat daarbij voornamelijk om de beoefenaars van de schilder-, beeldhouw- en glas- en textielkunsten. De meeste van hen hebben een professionele kunstopleiding genoten. De beeldende kunstenaars beoefenen hun kunst in de meeste gevallen alleen of zelfstandig uit. Sommigen kunnen hiermee in hun levensonderhoud voorzien, maar dat geldt slechts voor enkelen. De grootste samenwerkingsorganisatie is de Stichting Hoeksche Waardse kunstenaars (met 40 leden). Deze Stichting organiseert van exposities en samenkomsten van lokale kunstenaars. Binnende beeldende kunsten kunnen we ook denken aan film, video en fotografie en recentere stromingen als digitale kunsten en soundarts bijvoorbeeld.

Omdat het inkomen van meeste beeldende kunstenaars laag is, wordt in het algemeen getracht de huisvestingskosten laag te houden. Dit leidt er toe dat men vaak in tijdelijke locaties zit. Dat is op zich niet zo erg, maar de onzekerheid of er daarna weer een andere locatie beschikbaar komt, is wel vervelend. Recent (begin 2020) is de galerie van de Hoeksche Waardse Kunstenaars gesloten omdat de eigenaar de accommodatie gaat verbouwen. Het voormalige Rabobankgebouw in Oud-Beijerland waar circa 40 kunstenaars in zijn gevestigd, wordt medio 2020 gesloten.

Deze sector ontvangt (behalve de kunst in de openbare ruimte) vrijwel geen ondersteuning vanuit de gemeente. Wat gemist wordt is een centrale plaats voor ateliers, ontmoetingen, vergaderingen, lezingen, workshops, lessen en cursussen, etc. Exposities vinden lokaal (galleries, gemeentehuizen, bibliotheken etc.) plaats. Hoeksche Waardse kunstenaars exposeren ook nationaal en soms internationaal geëxposeerd. Voor film, video en fotografie is geen aanwijsbare locatie op het eiland. Wij nemen dit op in het accommodatieonderzoek.

Gemeentelijke collectie

De Kunstcollectie van de vijf voormalige gemeenten wordt momenteel geïnventariseerd. Deze inventarisatie is waarschijnlijk in juni 2020 klaar. De collectie wordt bewaard in een pand in Numansdorp (Buttervliet). De Kunstcollectie bevat een groot aantal werken van lokale makers/kunstenaars. Het idee om te komen tot een interne beeldbank wordt uitgewerkt. Hierbij heeft het de voorkeur om dit aan te laten sluiten op een regionale beeldbank en die van de collectie van Museum Hoeksche Waard. Daarnaast is er een aantal kunstwerken dat gerelateerd is aan het Koninklijk huis. Na advies van de Adviescommissie

beeldende kunst wordt besloten of de objecten in eigendom van de gemeente blijven of een andere bestemming krijgen.

Kunst in de openbare ruimte

Kunst in de openbare ruimte voegt kwaliteit en betekenis toe aan de omgeving, levert een bijdrage aan verbetering van het woon- en leefklimaat van de Hoeksche Waard en kan ook de identiteit versterken. Op ons eiland komt kunst in de openbare ruimte – naast uitvoeringen – voor in de vorm van beelden en in de vorm van gedichten of proza-fragmenten zichtbaar op een wand aangebracht, maar ook kan gedacht worden aan kunstpicknicktafels.

Adviescommissie Beeldende Kunst

Met de voormalige Beeldend Kunstcommissie Binnenmaas is overeenstemming gevonden over een nieuwe rol voor de gehele Hoeksche Waard. Zie hiervoor ook 5.3 (samen werken aan de uitvoering).

Beleidsdoelen

1. In het accommodatiebeleid wordt een voorziening met expositie-, atelier-, en ontmoetingsfunctie voor kunstenaars onderzocht.
2. De gemeente hoeksche Waard stimuleert de samenwerking tussen de musea en de beeldende kunstsector (expositiemogelijkheden).
3. Gemeente Hoeksche Waard gaat onderzoeken hoe de gemeentelijke collectie permanent ontsloten kan worden voor het publiek.
4. De inventarisatie kunstwerken in de openbare ruimte wordt verder uitgevoerd inclusief onderhoudskosten en onderhoudsplanning.
5. Een beleidsbrief opstellen over kunst in de openbare ruimte op basis van een advies van de Adviescommissie Beeldende kunst.

4. Andere culturele activiteiten

4.1 Musea

Visie musea

Musea zijn de dragers van de materiële (en soms immateriële) cultuur. Dit betreft zowel de lokale cultuur van de dorpen, als de cultuur op eilandniveau. Om deze cultuur te tonen en uit te dragen onderhouden de musea intensieve contacten onderling en met de Erfgoedkoepel Joeksche Waard en met de keten Beeldende Kunst.

Musea worden in Nederland in toenemende mate aangesproken op hun maatschappelijke relevantie. Dit geldt ook voor de musea in de Hoeksche Waard: naast de verhalenvertellers van het eiland zijn de musea ook organisaties die aan de hand van hun collectie en tentoonstellingen actuele maatschappelijke discussies agenderen. Dit vanuit het oude vraagstuk: wat kunnen we leren vanuit ons verleden?

Musea in de Hoeksche Waard

Op het eiland Hoeksche Waard zijn diverse musea gevestigd. Dit betreft een aantal particuliere musea en aantal musea waar de gemeente bemoeienis mee heeft.

Museum Hoeksche Waard in Heinenoord is een gecertificeerd museum dat de geschiedenis van het eiland vertelt. Het krijgt hiervoor subsidie van de gemeente. Naast een professionele directeur zijn er veel vrijwilligers betrokken bij het conserveren van de collectie, het onderhoud van de historische boerderijen waarin het museum is gehuisvest en het verlenen van gastvrijheid aan de bezoekers. Het museum zoekt voortdurend naar thema's om de verbinding te leggen met groepen op het eiland. Museum Hoeksche Waard kan hiertoe ook hedendaagse kunstenaars presenteren. Een goed voorbeeld is ook de eigen Canon met de 50 historische vensters van de Hoeksche Waard. In 2020 wordt het boek hierover gepubliceerd. In 2020 wordt op de locatie van het museum een geklimatiseerd museumdepot gebouwd.

Daarnaast hebben wij de behoefte aan depotruimte voor de andere musea en organisaties uit de erfgoedsector geïnventariseerd (bijlage 4). We onderzoeken hoe we hier op de beste manier invulling aan kunnen geven. Dat kan bijvoorbeeld zijn door middel van het geschikt maken van een gemeentelijk pand of aansluiten bij het depot in Dordrecht.

In Strijen bevindt zich het *museum Het Land van Strijen*. Dit vrijwilligersmuseum heeft een volledig uitgeruste dorpsmederij op de begane vloer en op de 1^e verdieping een ruime expositieruimte. Hier worden jaarlijkse diverse exposities getoond over het verleden van het dorp. Er wordt nauw samengewerkt met onder meer de historische vereniging.

Op het eiland Tiengemeten bevinden zich het *Landbouwmuseum* en het museum met de nalatenschap van *Rien Poortvliet*. Dit zijn vrijwilligersmusea, die vanwege hun bijdrage aan het toeristisch product een gemeentelijke bijdrage krijgen voor de huurlasten.

Van de particuliere musea is het *Streekbussenmuseum* een opvallende.

Voor alle musea geldt dat zij verbinding leggen met groepen in onze huidige samenleving. Behalve goede inhoudelijke exposities betekent dit ook een opgave voor de wijze waarop de thema's van de exposities verbonden worden met het heden, de media middelen die worden ingezet en wat een museum daar meer om heen organiseert. Er liggen kansen om hier klantgericht vanuit de kracht van de collectie voor alle leeftijden op in te spelen. Toegankelijkheid vanuit de manier van presenteren, fysiek en financieel, is belangrijk. Voorbeelden: een 'Museumnacht' en inspelen op de belevingswereld van jongeren via social media, en vooral via foto- en videoplatform Instagram, zijn kansen. De oudere doelgroep heeft vaak meer tijd en gelegenheid om – soms samen met kleinkinderen – musea te bezoeken.

Beleidsdoelen

1. De gemeente Hoeksche Waard wil de musea Hoeksche Waard, Land van Strijen, Landbouwmuseum en het Rien Poortvlietmuseum in stand houden en zich verder laten ontwikkelen.
2. De gemeente Hoeksche Waard stimuleert de samenwerking tussen de musea en tussen de musea en de erfgoedsector.
3. Gemeente Hoeksche Waard onderzoekt de mogelijkheden voor depotruimte voor museum Het land van Strijen, de musea op Tiengemeten en de historische- en archeologische verenigingen.
4. De aansluiting op maatschappelijke relevante thema's bevorderen wij door middel een toetsingscriterium in de uitwerking van de uitvoeringsregels voor musea.
5. De gemeente Hoeksche Waard verwacht van de musea dat zij initiatieven ontwikkelen voor de opleiding van museumvrijwilligers, de gemeente wil hier actief aan bijdragen.
6. Museum Hoeksche Waard beschrijft en digitaliseert de collectie en ontwikkelt een website om deze digitale collectie te tonen.
7. De gemeente beziet de verdere ontsluiting van haar eigen archieven, zodat de musea hier meer uit kunnen putten.
8. De musea bezien de mogelijkheden om hun collectie uit te breiden met voorwerpen uit de 20e eeuw. In het algemeen wordt hierbij een grens van 50 jaar gehanteerd om met voldoende afstand de waarde van nieuwe aanwinsten te kunnen beoordelen.
9. De musea in de Hoeksche Waard zijn een belangrijke speler in gebiedsmarketing. De gemeente Hoeksche Waard verwacht van alle musea een gezamenlijke inspanning om hun waarde hierin te expliciteren en te laten aansluiten bij de gebiedsmarketing van het eiland Hoeksche Waard.

4.2 Bibliotheken

Visie bibliotheekwerk

Het uitgangspunt is dat iedereen het recht heeft te leren lezen en schrijven, digitaal vaardig te zijn en vrije toegang te hebben tot informatie en cultuur, om zo goed mogelijk mee te doen en bij te dragen aan een krachtige en democratische samenleving.

De gemeente Hoeksche Waard onderschrijft de visie van de Bibliotheek Hoeksche Waard op haar rol in de huidige samenleving. Daarbij stimuleert de bibliotheek actief de zelfredzaamheid, persoonlijke ontwikkeling, participatie, sociale cohesie én zinvolle culturele vrijetijdsbesteding van de Hoeksche Waarders en bevordert zij een inclusieve samenleving op het eiland.

Hiervoor zijn door de Bibliotheek Hoeksche Waard de volgende beleidsprioriteiten gesteld voor de periode 2021-2024:

1. Meewerken aan een inclusieve samenleving op het eiland.
2. Bevordering leesplezier voor kinderen 0-18 jaar.
3. Samen investeren in opvoeden en laten opgroeien van kinderen.
4. Preventie achterstanden inzake geletterdheid, digitale (basis)vaardigheden, onderwijs, zelfredzaamheid, gezonde leefstijl.
5. Terugdringen van laaggeletterdheid (ter voorkoming van armoede).
6. Bevorderen van participatie en burgerschap.
7. Vergroten van de leefbaarheid in de kernen.

Deze beleidsprioriteiten worden door de bibliotheek vertaald naar concrete acties door middel van programmalijnen en jaarprogramma's. De bibliotheek Hoeksche Waard voldoet aan de Certificeringsnorm Openbare Bibliotheken. Het medewerkersbestand bestaat uit zowel professionele- als vrijwillige krachten.

De bibliotheek ontwikkelt zich hiermee de komende periode richting sociaal culturele marktplaats met activiteiten die van oudsher tot andere dan de cultuursector behoorden:

- De welzijnssector (= laagdrempelige activiteiten in de sociaal-culturele sector).
- Cultuureducatie (binnen- en buitenschoolse op kunst en cultuur gerichte cursussen en lessen).
- Vrijtijdssector (de wereld van de Volksuniversiteiten met op de vrijetijd gerichte informatieve lezingen, cursussen en activiteiten).
- Soms de zorgorganisaties zoals jeugd- en wijkteams (op zorg gerichte activiteiten en informatieverstrekking).

Bibliotheken in voormalig gemeente Korendijk

De bibliotheken in een aantal dorpen in voormalig Korendijk organiseren een aantal laagdrempelige sociaal-culturele, culturele, en onderwijsactiviteiten. Zij zijn hiermee een belangrijke partner voor de gemeente voor het stimuleren van de leefbaarheid in deze dorpen. Deze bibliotheken worden bemenst door vrijwilligers.

Later wordt bekeken in hoeverre professionele ondersteuning voor deze bibliotheken gewenst en mogelijk is, onder andere op het gebied van het bestrijden van taalachterstand.

Van bibliotheek op school naar leesconsulenten

De pilot bibliotheek op school gaan wij beëindigen. Een bibliotheek op school kan, gelet op de evaluatie ervan, beslist bijdragen aan het niveau van leesvaardigheid van kinderen, maar kost relatief veel, zowel in eenmalige investering als in jaarlijkse kosten (€ 18.000) per school. Bibliotheek Hoeksche Waard ontwikkelt een goedkoper alternatief, de "vliegende" leesconsulent. De jaarlijkse kosten daarvan bedragen tussen de € 6.000 en € 6.500 per school. Na twee jaar evalueren we deze pilot en bezien we de mogelijkheden voor vervolg en eventuele uitbreiding.

Beleidsdoelen

1. De gemeente stimuleert de samenwerking tussen de Bibliotheek Hoeksche Waard en de bibliotheken in de voormalige gemeente Korendijk.
2. Bij het maken van afspraken voor het besteden van de gemeentelijke subsidie wordt aangesloten bij de visie op het bibliotheekwerk en de ontwikkeling van het concept dat de bibliotheek fungeert als basisvoorziening in het dorp (behoeft niet per sé fysiek te zijn).
3. We faciliteren de huidige basisdienstverlening van de bibliotheek Hoeksche Waard voor alle vestigingen in de Hoeksche Waard.
4. Wij faciliteren t/m 2022 een pilot met leesconsulenten op 4 scholen, met als doel het leesplezier en de technische leesvaardigheden van de leerlingen verder te vergroten.

4.3 Cultuureducatie

Visie op Cultuureducatie

Actief kunst- en cultuuronderwijs verwondert, stimuleert de zintuigen en activeert de verbeeldingskracht. Leerlingen leren vanuit het heden naar het verleden kijken en over de toekomst na te denken. Cultuur is alles wat mensen denken, doen en maken en de betekenis die mensen vanuit hun eigen cultuur of culturen daaraan geven. Kunst is hier een uiting van.

Waar mensen leven is sprake van cultuur en dus ook van kunst. Het internet, technologische ontwikkelingen, globalisering maar ook de reizen die mensen ondernemen, maken dat we in aanraking kunnen komen met (minder bekende) uitingen van kunst en cultuur. Door inzicht te krijgen in de eigen kunst- en cultuur(historie) en die van anderen leren leerlingen zichzelf, de omgeving, de maatschappij en de wereld te ontdekken.

Coördinatie van Cultuureducatie met Kwaliteit

In de Hoeksche Waard wordt samengewerkt tussen scholenkoepels, het culturele veld, de provinciale cultuurorganisatie, Het Kunstgebouw en de gemeente. De gemeente Hoeksche Waard participeert in het programma Cultuureducatie met kwaliteit (CmK), zoals dit door het Ministerie van OCW via het Fonds Cultuurparticipatie wordt aangeboden. Hierbij is sprake van een matchingsregeling, waarbij het Rijk en de gemeente gezamenlijk bijdragen aan kwalitatief goede cultuureducatie op de scholen in onze gemeente. Uit deze gelden wordt onder meer een CmK-coördinator betaald, die 7 uur per week werkt aan de coördinatie van het aanbod voor de binnenschoolse cultuureducatie. Het cultuureducatieve aanbod binnen het onderwijs is hierdoor in de afgelopen jaren sterk gegroeid, terwijl ook het aantal deelnemende scholen significant is toegenomen en op dit moment op op 33 staat (75% van alle scholen primair onderwijs). De doelstellingen voor CmK voor de periode 2017–2020 worden ruim behaald. Zo is er gedurende de afgelopen periode o.a. ingezet op het inzichtelijk maken en structureren van het brede aanbod van lokale- en regionale aanbieders. Daarnaast zijn er meerdere netwerkbijeenkomsten georganiseerd met als doel kennisdeling en kennismaken. Dit is als basis voor een duurzame relatie tussen het onderwijs en aanbieders van belang.

Voor de komende cultuurplanperiode is het belangrijk is de deskundigheid van leerkrachten en culturele partners te vergroten; ook het Rijk zet in op deze focus.

Daarnaast zijn er meerdere netwerk-bijeenkomsten georganiseerd met als doel kennisdeling en kennismaken. Een duurzame relatie tussen het onderwijs en aanbieders creëren is van belang.

Verhoging van de matchingsbijdrage

Voor de periode 2021–2024 worden de bijdragen voor kinderen op het platteland en in de stad gelijk getrokken. Dit betekent dat het bedrag dat beschikbaar is voor CmK in de gemeente Hoeksche Waard wordt verhoogd. Als de gemeente ook haar matchingsbijdrage verhoogt (van € 0,55 naar € 0,79 per inwoner) komt er voor deze periode aanzienlijk meer geld beschikbaar. Dat komt goed uit, want het gevolg van de succesvolle aanpak is dat zowel aan de kant van de scholen, als aan de kant van de aanbieders van activiteiten er dringend behoefte is aan een omvangrijkere coördinatiefunctie. Daarnaast groeit de behoefte om ook het buitenschoolse aanbod beter te coördineren en te stroomlijnen. De coördinatiefunctie voor cultuureducatie zal daarom, deels met behulp van rijksmiddelen, worden uitgebreid. Daarnaast vindt de gemeente het van belang, dat ieder kind in de Hoeksche Waard tijdens schooltijd muziekonderwijs krijgt. Er worden initiatieven genomen om dit te stimuleren.

Voortgezet onderwijs

De belangstelling van het speciaal basisonderwijs en het voortgezet onderwijs in cultuureducatie neemt toe. De contacten met de docenten die cultuureducatieve vakken op de VO-scholen geven, kunnen worden geïntensiveerd; vooral voor de amateurverenigingen, de popschool en de muziekschool liggen hier nieuwe kansen en uitdagingen. Het is van belang om de mening van de jongeren zelf mee te nemen in het ontwikkelen van cultuureducatieve activiteiten voor hen. In het plan voor Cultuureducatie met Kwaliteit voor de periode 2021–2024 worden activiteiten opgenomen voor het speciaal basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.

Bereikbaarheid

De mogelijkheden voor het onderwijs om de culturele voorzieningen te bereiken is een knelpunt. We onderzoeken de inzet van een museumbus om vervoer van scholieren naar bijvoorbeeld een uitvoering of een museum op het eiland te realiseren. We starten met een pilot.

Beleidsdoelen

1. De gemeente betreft bij het accommodatie onderzoek de vraag voor de buitenschoolse cultuureducatie naar betaalbare oefenruimtes op het eiland.
2. We onderzoeken de inzet van een museumbus om vervoer van scholieren naar bijvoorbeeld een uitvoering of een museum op het eiland te realiseren.
3. Voor de periode 2021 -2024 wordt voor cultuureducatie Cultuureducatie met kwaliteit een plan geschreven met de volgende aandachtspunten:
 - Vergroten deskundigheid van leerkrachten en culturele partners.
 - Meer aandacht geven aan voortgezet onderwijs.
 - Meer muziek in de klas verbinden aan de aanpak van CmK.
 - Tussen binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie meer verbinding maken.
 - Aansturen op duurzame samenwerking tussen scholen en aanbieders.
 - Aansluiting bij het leergebied Kunst & Cultuur van Curriculum.nu.⁴

⁴ <https://www.curriculum.nu/>

4.4 Erfgoed

Visie Erfgoed

Sporen van het verleden zijn terug te vinden in verhalen, muziek, gebouwen, objecten, het landschap en onder de grond. Deze sporen zijn deel van de identiteit van de gemeente Hoeksche Waard en haar inwoners. Die willen we behouden en doorgeven aan volgende generaties. Het Erfgoed is van grote waarde voor de samenleving: het draagt bij aan onze economie en toerisme, het geeft een rijke referentie voor sociale verbinding en identiteit en is een bron voor onze culturele ontplooiing.

Erfgoed levert een bijdrage aan onze samenleving:

- Een betere omgevingskwaliteit (hogere gebruikswaarde, betere belevingswaarde voor bewoners en bezoekers).
- Verbeterde sociale samenhang.
- Kennisontwikkeling en zelfontplooiing.
- Een positieve impuls op welzijn en gezondheid.
- Stimulering van de Hoeksche Waardse economie en toerisme (meer bezoekers, die langer verblijven en meer besteden, meer werkgelegenheid).

Relatie erfgoed en cultuur

In het vastgestelde erfgoedbeleid voor de periode 2019–2023 is voor erfgoed een visie geformuleerd en zijn 9 doelen opgenomen. Het erfgoedbeleid en het cultuurbeleid kennen een samenspel op een aantal punten. Waar het erfgoedbeleid voornamelijk een ruimtelijk kader kent, is het ook belangrijk om het verhaal van de geschiedenis van de Hoeksche Waard te leren kennen en te ontsluiten. Dit geeft aanleiding om voor het beleidsterrein cultuur *en* erfgoed aanvullende beleidsdoelen op te nemen. De onderstaande beleidsdoelen geven een gespecificeerde invulling aan een tweetal beleidsdoelen uit het erfgoedbeleid.

Cultuur brengt mensen in verbinding met het verleden en draagt zo bij aan het behoud en de ontwikkeling van ons cultureel historisch erfgoed.

Beleidsdoelen

1. De gemeente versterkt samenwerking met de historische verenigingen en de musea ten behoeve van het toegankelijk maken van archieven en collecties (inclusief digitaal).
2. De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om een beeldbank op te zetten voor archiefstukken. De beeldbank kan die gebruikt worden door de gemeentelijke afdeling DIV (Documentaire Informatie Voorziening) en de erfgoedkoepel Hoeksche Waard.

4.5 Jongerencultuur

Visie op jongerencultuur

Jongeren zijn heel verschillend, maar voor alle jongeren geldt dat zij hun eigen identiteit en de wereld om zich heen aan het ontdekken zijn. Sommigen doen dat binnen bestaande verenigingen en verbanden. Anderen willen daar hun eigen weg in ontdekken door overal en nergens tegelijk te zijn en er ideeën en inspiratie op te doen. Muziek speelt hierbij een grote rol.

Jongeren en muziek

Jongeren zoeken muziek die bij ze past en gebruiken hun favoriete muziekstijl om hun emoties te uiten. Jongeren gebruiken muziek bij uitstek om een eigen identiteit te ontwikkelen of te profileren. Jongeren tussen de 8 en 18 jaar luisteren gemiddeld 2 uur en 19 minuten per dag naar muziek. Dit is op jaarbasis meer dan een maand muziek. Jongeren zoeken muziek die bij ze past en gebruiken hun favoriete muziekstijl om hun emoties te uiten: muziek is voor jongeren bij uitstek een middel om een eigen identiteit te ontwikkelen of te profileren. Het is dus niet verwonderlijk dat muziek de ontwikkeling en de opvoeding van jongeren heel erg beïnvloedt.

Belang van het experiment en flexibiliteit

Maar het gaat niet alleen om muziek. Vaak wordt de muziek gecombineerd met dans, streetart, digitale kunst, video-art, graffiti, bewegende beelden of lichtshows. Hierbij worden experimenten niet geschuwd. In de dorpse omgeving in de Hoeksche Waard is dit geen hoofdstroming in het culturele veld. Deze stroming laat zich moeilijk faciliteren, omdat ze eigenlijk steeds opnieuw ontdekt wordt naar de jongste inzichten en door weer een andere c.q. nieuwe groep jongeren. Het beste is om ruimte te laten voor het experiment en het onverwachte.

In ieder geval zijn laagdrempelige mogelijkheden om muziek te leren maken en een plek om samen muziek te maken en te ervaren van belang. In Oud-Beijerland is een popschool. De Popschool wil uitbreiden naar meer locaties op het eiland om in het bijzonder jeugd makkelijker te bereiken. De Popschool en stichting Muziekschool hebben een verschillend profiel en beconcurreren elkaar daarom niet. Samenwerking tussen beide organisaties is mogelijk. Ook de samenwerking met de muziekverenigingen kan verder worden ontwikkeld.

De Popschool wenst een centrale ontmoetingsplek voor muzikanten; een combinatie van de functies klein podium, horeca, oefenruimtes en een opnamestudio. Dit laatste lijkt overigens niet direct een rol van de gemeente. Voor het accommodatiebeleid is de wens tot het realiseren van oefenruimtes voor bands van belang. Jongeren vinden het geen probleem om 20 minuten te fietsen. Dit betekent dat enkele oefenruimtes en/of geluidsgel isoleerde muzieklokalen op goed gekozen locaties voldoende zal zijn.

Gelet op de snelheid waarmee initiatieven van en door jongeren wisselen, is het van belang om als gemeente flexibel te kunnen reageren. Hierover gaan wij in gesprek met de (plattelands)jongeren. Het vastleggen van dit soort initiatieven voor uitvoeringen op een locatie heeft geen zin. Juist buitenlocaties kunnen ook heel geschikt zijn.

Kunstbende

Kunstbende is een landelijke talentwedstrijd voor jongeren. Het draait om acht categorieën: Dans, DJ, Expo, Fashion, Film, Muziek, Taal en Theater. Met de ketens kunnen we onderzoeken of het wenselijk en mogelijk is om hier op aan te sluiten.

Beleidsdoelen

1. De gemeente betreft bij het accommodatie onderzoek de vraag naar een centrale ontmoetingsplek voor muzikanten.
2. Bezien wordt op welke wijze de samenwerking tussen de popschool, de muziekschool en de muziekverenigingen kan worden geïntensiveerd.
3. We werken het idee zoals een flexibele stimuleringsregeling uit, onder andere door met de (plattelands)jongeren te spreken over de wensen en behoeften.

4.6 Festivals

Visie op festivals

Festivals en evenementen zijn een belangrijke factor voor de leefbaarheid van de dorpen. Ze brengen bewoners van in en buiten de HW op een laagdrempelige manier in aanraking met alle vormen van cultuur. Daarnaast vormen de festivals een belangrijke aanleiding voor samenwerkingen tussen culturele organisaties. Er zijn diverse festivals op het eiland.

Een jaarlijks terugkerend evenement is het Bram-Roza festival, waarin poëzie, kunst en verhalen vertellen de rode draad is. Ook is er jaarlijks in Oud-Beijerland een kunst- en boekenmarkt waarbij bezoekers op een toegankelijke wijze kennis kunnen maken met kunst en boeken. Veel lokale kunstenaars komen hier samen.

Daarnaast zijn er bijvoorbeeld op het recreatieoord Binnenmaas jaarlijks 1 of meerder “glow” concerten. Sunglow en Dutchglow trekken veel belangstelling. Op natuureiland Tiengemeten vindt elk jaar het popfestival “Terug naar Tiengemeten” plaats.

Er kan een onderscheid gemaakt tussen culturele- of commerciële festivals. De aanbieder, het programma en de samenwerkingen met lokale culturele aanbieders zijn belangrijke criteria.

Locaties

Er zijn in de Hoeksche Waard verschillende evenemententerreinen beschikbaar. Denk bijvoorbeeld aan het Recreatieoord Binnenmaas, Het Laningpark, en het Vierwiekenplein in Oud-Beijerland en de haven van Numansdorp. We brengen in beeld welke locaties geschikt zijn voor culturele festivals.

Jongeren

Festivals zijn onder jongeren een populaire uitgaansgelegenheid. Gemiddeld geven Nederlandse jongeren 309 euro per jaar (2018) aan festivals uit. Jongeren die naar festivals gaan selecteren vaak op muziekstijl en programmering. Festivalgangers in de leeftijd van 15 t/m 34 jaar gaan in verhouding vaker naar grote, meerdaagse festivals met bekende artiesten in de line-up.

Senioren

Tussen de festivalbezoekers vind je niet alleen maar jongeren: 17% van de 55-plussers zegt één of zelfs meerdere muziekfestivals te bezoeken (onderzoek Motivaction¹). Festivalbezoekers vanaf 35 jaar gaan vaker naar kleinschalige, eendaagse festivals en ze willen liever naar een festival met (nog) onbekende artiesten.

Beleidsdoelen

1. Samen met de organisatoren van culturele festivals ontwikkelt de gemeente festivalbeleid.
2. Binnen de gemeente wordt gezocht naar een aantal vaste festivallocaties. Deze worden voorzien van een basisinfrastructuur voor festivals.
3. De gemeente creëert subsidiemogelijkheden voor culturele festivals.

5. Uitvoering en financiën

5.1 Samen werken aan de uitvoering

Samen: gemeente en het culturele veld

Het realiseren van de beleidsdoelstelling voor cultuur in de komende cultuurplanperiode kan alleen als er sprake is van goede samenwerking tussen de gemeente en het culturele veld. Op de diversiteit binnen het culturele veld willen we inspelen door middel van verschillende manieren van samenwerken en de inzet van een cultuurcoach. Het gaat daarbij om overleg met de ketens, het versterken van de rol van Dok-C als platform voor het culturele veld, de instelling van een adviescommissie voor de Beeldende kunst en de samenwerking met andere partijen.

Cultuurcoach

Uit de vele gesprekken met mensen in het culturele veld is gebleken dat er behoefte is aan een persoon die verbindingen legt tussen kunstenaars of initiatiefnemers, die makelaar is in ideeën, mensen stimuleert en wijst op mogelijkheden, danwel beschikbaar is om mee te denken en een stukje mee te lopen bij het ontwikkelen van een project.

Wij zien de rol van de gemeente vooral als stimulerend en faciliterend. De kansen die het benoemen van zo'n persoon het culturele veld biedt, worden door ons onderkend. Daarom willen we aan deze wens invulling geven door het creëren van de functie van cultuurcoach. We kiezen bewust voor een coach, omdat het er om gaat dat de kunstenaars, initiatiefnemers en verenigingen in het veld zelf in de positie worden gebracht om hun ideeën te realiseren en niet dat een functionaris dit voor hen gaat overnemen. De positionering van een cultuurcoach en de omvang van de functie wordt in overleg met het veld ingevuld.

Ketens in het culturele veld

In de hoofdstukken 3 en 4 wordt in verschillende paragrafen gesproken over de wenselijkheid en noodzaak van het creëren van geregeld overleg tussen de betrokken verenigingen en partijen op het terrein van onder meer muziek, beeldende kunst, toneel & dans en musea.

We gaan dit doen en willen daarbij maatwerk leveren. Hierbij zullen we de verschillende ketenoverleggen faciliteren. Hierover worden per keten afspraken gemaakt. We organiseren deze ketenoverleggen om specifieke situaties, behorend bij de betreffende keten te bespreken.

Dok-C: Platform van het culturele veld

In paragraaf 2.4 is beschreven dat een platform vanuit het culturele veld een belangrijke samenwerkingspartner kan zijn voor de gemeente bij het realiseren van het cultuurbeleid. Dit voor:

- Het bevorderen van de beoefening van kunst en cultuur.
- Het vertegenwoordigen van het culturele veld.
- Het positioneren van kunst en cultuur in de regio.
- Het stimuleren van contacten en het uitwisselen van informatie binnen en met het culturele veld.
- het stimuleren van samenwerkingen binnen de culturele sector en andere domeinen.

In onze opvatting kan het platform Dok-C zich uitstekend verder ontwikkelen tot een platform en netwerk, zoals hier beschreven. Dok-C wordt daarmee een overkoepeld orgaan ter vertegenwoordiging van kunst en cultuur en een platform waar kunstenaars elkaar treffen. Wij gaan daarover met Dok-C in gesprek. Ook om

met elkaar vast te stellen welke (financiële) randvoorwaarden daar voor nodig zijn. De deelname aan dit netwerk wordt niet door de gemeente vergoed.

Op de website van Dok-C wordt nu al een overzicht gegeven van veel cultureel activiteiten op het eiland. De behoefte aan verdere gezamenlijke en gecoördineerde publiciteit voor alle cultuur op het eiland is aanwezig. Wij gaan in overleg met Dok- C om te bespreken of en hoe dit vorm kan worden gegeven. Gedacht wordt onder meer aan een activiteitenladder in de plaatselijke media (Het Kompas).

Adviescommissie Beeldende kunst

De voormalige gemeente Binnenmaas kende een kunstcommissie Binnenmaas, die adviseerde, organiseerde en soms ook subsidies toekende. In deze kunstcommissie hebben vooral mensen zitting met een achtergrond uit de beeldende kunst. De afgelopen jaar hebben de commissie en de gemeente zich georiënteerd op haar mogelijke eiland brede taken. Ook vanuit het culture veld komt de vraag wat de taken en rollen van deze commissie zullen worden. In nauwe samenspraak met de commissie zijn de volgende taken benoemd:

- Gevraagd en ongevraagd adviseren op het terrein van de beeldende hedendaagse kunst.
- Signaleren van landelijke - en regionale ontwikkelingen in de kunst en cultuur en deze vertalen naar de Hoeksche Waard.

Een reglement waarin de taken, werkwijze en verantwoordelijkheden, gebaseerd op deze taken, wordt opgesteld.

Samenwerking op terrein van Welzijn en zorg

Er wordt op alle schaalniveaus gezocht naar manieren om samenwerking tussen cultuur-, zorg- en welzijnsorganisaties te bestendigen. Als gevolg van transities, wetten zoals de Wmo en de Participatiewet, is er op lokaal niveau momenteel groeiende aandacht voor de integrale benadering. De vraag daarbij is niet zozeer of kunst en cultuur een bijdrage kunnen leveren aan vraagstukken in het sociaal domein. De vraag is hoe we deze intersectorale samenwerking realiseren. Hoe laten we de wijkteams en welzijns- en sociaal werk aansluiten op het lokale culturele aanbod en de voorzieningen, zodat het tot een zo groot mogelijke meerwaarde leidt? En hoe kom je beleidsmatig en financieel tot ontschotting? Dit zijn brede gemeentelijke vraagstukken, waar cultuur en kunst een betekenisvolle rol in kunnen vervullen.

Om op dit thema in de Hoeksche Waard kennis en ervaring te ontwikkelen en te delen, ontwikkelen we een aantal projecten.

(Plattelands) jongeren

De gemeente zet in op een het versterken van de betrokkenheid bij het ontwikkelen van cultuurbeleid. We willen dat op onderwerpen die specifiek raakvlakken hebben met deze doelgroep. Dit doen we door consultering van jongerenorganisaties en ons in verbinding te stellen met de jongerenwerkers. Om jongeren te bereiken voor bewonerspeilingen zetten wij toegesneden (social) media in.

Samenwerking met andere partijen

Aan de Rabobank Cultuurprijs voegden wij de publieksprijs gemeente Hoeksche Waard toe. Hiermee breiden we, in samenwerking met de Rabobank en Dok-C, het oorspronkelijke initiatief - om via een juryprijs aandacht te vestigen op de rijkdom aan kunst en cultuur in de Hoeksche Waard, het maatschappelijk belang daarvan te onderstrepen en de ontwikkeling van talent te stimuleren - uit. De

publieksprijs kennen wij toe aan de kunstenaar van het werk waar de meeste stemmen door onze inwoners op zijn uitgebracht. We stellen alle inwoners in staat om mee te doen, de werken te bezichtigen en een stem uit te brengen. Hiermee stimuleren wij kunst- en cultuur voor en door een breder publiek.

5.2 Financiële toegankelijkheid voor iedereen

We vinden het belangrijk dat iedereen van de rijkdom van cultuur kan genieten. Ook mensen die daar uit zichzelf niet toe komen.

Jeugdfonds Sport & Cultuur

Met een laag inkomen is het vaak moeilijk om genoeg geld vrij te maken voor activiteiten op sportief, cultureel, recreatief of educatief gebied. Dit geldt ook voor mensen die werken.

De gemeente draagt daarom bij aan het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Lessen en cursussen in de vrije tijd worden niet financieel gesubsidieerd. Voor ouders met een smalle beurs is dit het aangewezen orgaan.

Volwassenenfonds Sport & Cultuur

Per 1 januari 2020 is het Volwassenenfonds gestart met als doel bij te dragen aan een inclusieve samenleving, waarin iedereen profiteert van de voordelen van sport en cultuur. Dit initiatief is ontstaan omdat een groeiende behoefte bij volwassenen werd vastgesteld om actief deel te nemen aan sport, muziek, dans, beeldende kunst of andere creatieve activiteiten. Het zijn belangrijke ingrediënten voor een gelukkig leven en het doel is dan ook dit voor iedereen toegankelijk te maken.

Een aantal gemeenten heeft eerder in een pilot deelgenomen, namelijk, Hillegom en Nieuwkoop. Later zijn ook Schiedam en Maassluis aangehaakt. De verwachting is dat 50 tot 60 gemeenten landelijk zullen aansluiten en 5 gemeenten in Zuid-Holland. Ook korting op een bibliotheekabonnement en deelname aan activiteiten kunnen worden gefinancierd uit het Volwassenenfonds.

Vanuit de opgave armoede wordt de mogelijkheid onderzocht om aan te sluiten bij dit Volwassenenfonds en hoe dat zich verhoudt tot andere regelingen en interventies van de gemeente.

5.3 Cultuursubsidies

Het verstrekken van subsidies is voor de gemeente een belangrijk instrument om sturing te geven aan de lokale gemeenschap.

Herijking van de cultuursubsidies

Een aantal nationale en lokale ontwikkelingen zorgt voor druk tot het ophogen van het huidige cultuurbudget van de gemeente Hoeksche Waard:

- Geconstateerd wordt dat de voor de hand liggende bronnen van inkomsten van de verenigingen (contributies en leselden) niet meer voldoende zijn om de exploitatie van de verenigingen kostendekkend te houden, o.a. door het teruglopen van ledenaantallen. Daarnaast wordt het voor verenigingen zowel als voor professionals steeds duurder om activiteiten en/of optredens te organiseren waarmee zij geld kunnen genereren. Dit komt onder andere door een steeds stringenter veiligheidseisen van zowel de rijksoverheid als de gemeenten.
- Daarnaast wordt het in toenemende mate moeilijk voldoende vrijwilligers te vinden voor het organiseren van activiteiten.
- Lokale cultureel ondernemers (bijvoorbeeld beeldend kunstenaars, ZZP-muziekdocenten) hebben in de Hoeksche Waard alleen onvoldoende verdien capaciteit. Zij vullen hun inkomen aan met opdrachten in de grotere steden zoals Rotterdam. Dit betekent dat hun werk in de Hoeksche Waard daarom voor hen vaak op het tweede plan komt. Het Rijk heeft met name voor deze groep

in 2019 de Fair Practice Code ingesteld; een gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie ter verbetering van het verdienvermogen en ontwikkelingsperspectieven voor werkenden in de culturele en creatieve sector.

Structurele ondersteuning van het verenigingsleven en de culturele sector is daarom noodzakelijk. Dit hoeft vanzelfsprekend niet alleen te worden uitgedrukt in geld, maar dient ook gezien te worden in termen van accommodaties, regelgeving, beleid en coördinatie.

Soorten subsidies

Naast een structurele subsidie die jaarlijks kan worden gegeven voor de ondersteuning van de organisatie is er ook behoefte aan incidentele subsidies om projecten te ondersteunen die niet direct binnen de normale verenigingsactiviteiten vallen. Hierbij kan ook gedacht worden aan subsidies voor vernieuwingen of speciale artistieke prestaties.

Beleidsdoelen

1. Harmoniseren van subsidies en subsidievoorwaarden.
2. Subsidies zodanig indelen dat er aandacht voor de instandhouding is én en initiatieven kunnen worden gehonoreerd.

5.4 Cultuurbudget

Een van de doelen van de Cultuurnota is het inzichtelijk maken van het benodigde cultuurbudget voor de komende cultuurplanperiode

Herijken huidige cultuurbudget

Ten behoeve van de cultuurnota heeft de gemeente het bestaande cultuurbudget geïnventariseerd. Deze inventarisatie vergde enige tijd, omdat cultuuruitgaven in de voormalige gemeenten op verschillende manieren werden benoemd.

Het is te voorzien dat het cultuurbudget van de vijf voormalige gemeenten in de Hoeksche Waard niet voldoende is voor de gewenste nieuwe taken. Hier is rekening mee gehouden bij het opstellen van het coalitieakkoord en het financiële beleid voor deze collegeperiode.

Een indicatie hoe het cultuurbudget van de gemeente Hoeksche Waard zich op dit moment verhoudt tot een aantal andere (meer stedelijke) gemeenten in de provincie Zuid-Holland:

Gemeente	Inwoners (2018)	Cultuuruitgaven (2018)	Bedrag per inwoner (2018)
Capelle aan den IJssel	66000	€ 3.155.000	€ 47,80
Delft	102260	€ 10.500.000	€ 102,68
Goeree-Overflakkee	49.611	€ 1.645.903	€ 33,18
Gouda	71000	€ 6.593.000	€ 92,86
Hoeksche Waard*	87000	€ 1.900.000	€ 21,84
Lansingerland**	61626	€ 1.439.000	€ 23,35
Leidschendam-Voorburg	74947	€ 2.600.000	€ 34,69
Nissewaard	84.421	€ 9.624.000	€ 114,00
Pijnacker-Nootdorp	53644	€ 1.529.00	€ 28,50
Westland	107492	€ 3.929.943	€ 35,56

* Bedrag Hoeksche Waard uitgaven 2020

**De jaarlijkse uitgave van gemeente Lansingerland gaat stijgen tot boven de € 30 per inwoner, t.g.v. het besluit in januari 2020, om een cultuurcentrum te gaan bouwen.

Financiële middelen voor het verwezenlijken van de ambities

Voor deze cultuurplanperiode is het onze doelstelling om de culturele basisvoorzieningen (beleid, regelgeving, accommodaties, financiën) op het eiland te inventariseren, met elkaar te verbinden, op orde te brengen.

Om “de basis op orde te brengen” is meer cultuurbudget nodig dan voorheen. Dit is o.a. bestemd voor:

- Uitbreiding van de formatie coördinator cultuureducatie matching rijks gelden.
- Meer muziek in de klas mogelijk te maken.
- Herschikking en verbetering van de financiële ondersteuning van de verenigingen op het terrein van kunst en cultuur.
- Financiering van het tekort op de basisdienstverlening van de Bibliotheek Hoeksche Waard op alle huidige locaties.
- Een twee-jarige pilot leesconsulenten.
- Het mogelijk maken van een cultuurcoach.
- Uitbouw van Dok-C tot platform voor het culturele veld.
- De ketenoverleggen.

Tijdens de cultuurplanperiode zal nader bekeken moeten worden naar de eventuele financiële consequenties van:

- Onderzoek naar en uitvoering van wensen en behoeften van (culturele) aanbieders van activiteiten in de dorpen t.a.v. accommodaties (portefeuille vastgoedbeleid).
- Onderzoek naar de mogelijkheden om op termijn te komen tot een ‘activiteitenbudget/-subsidie’ voor een dorp in plaats van diverse afzonderlijke subsidies voor verenigingen (portefeuilles cultuur, sport, welzijn e.a.).

Bijlagen

1. Uitvoeringsagenda 2021-2024.
2. Lijst geraadpleegde achtergronddocumenten.
3. Inventarisatie huidige accommodaties.
4. Inventarisatie depotbehoefte.